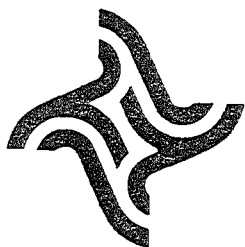

verkiezingsprogramma 1971-1975

PARTIJ VAN DE ARBEID

De **vet** gedrukte gedeelten uit dit verkiezingsprogramma maken deel uit van het kernprogramma.

**Partij van de
arbeid – lijst 2**

Inleiding

Wij, 13 miljoen Nederlanders, kunnen de toestand in de wereld met zijn 3.600 miljoen inwoners niet naar onze hand zetten. Maar een goede regering kan wel vindingrijker en aktiever zijn in de strijd voor veiligheid en vrede dan de huidige. Wij Nederlanders kunnen wel onze **eigen** huishouding zelf regelen:

- zélf beslissen waar en hoe we wonen;
- zélf weten waarvoor en hoe wij werken;
- eigen maatstaven aanleggen over de verdeling van de welvaart;
- eigen inhoud geven aan het onderwijs van onze kinderen en de vorming van de ouderen;
- vrouwen en mannen een gelijkwaardige positie in de maatschappij verzekeren;
- jongeren en bejaarden niet ten achterstellen om hun leeftijd, en andersdenkenden of andersvoelenden niet om hun anderszijn.

Is Nederland al zo'n volwassen democratie, waar iedereen de kans krijgt werkelijk over zijn eigen

zaken te beslissen, óók in zijn werk, óók in zijn vereniging, óók bij de keuze van een regering? Dat is jammergenoeg nog lang niet het geval. Daarom stelden wij al bij de provinciale en gemeentelijke verkiezingen deze centrale vraag:

Wie beslist er nu eigenlijk

Die vraag herhalen wij en proberen zelf het antwoord te geven, want de burger moet op een veel direktere wijze dan nu een bijdrage kunnen leveren aan de menings- en besluitvorming over maatschappelijke problemen.

Duidelijke antwoorden gaven wij ook op andere uitdagingen die aan ons werden gesteld:

- de huisvesting
- de inkomens- en vermogensverdeling
- het welvaartsvastpensioen voor iedereen
- het onderwijs
- het milieubeheer
- de beheersing van de economische macht en

- de hulp aan arme landen.

Wij dreigen overspoeld te worden door allerlei ontwikkelingen, ook in eigen land, die wij niet de baas worden als er geen betere regering komt, dan die van De Jong-Witteveen-Roolvink-Beernink. Die regering moet vervangen worden door een betere regering. Een regering, waaraan de Partij van de Arbeid deelneemt en waar zij haar stempel op drukt. Een regering die in de eerstkomende vier jaar het hierna volgende program wil verwerkelijken.

Maar niet alleen in en door het parlement en de regering kan de maatschappij wezenlijk worden hervormd. De Partij van de Arbeid doet tegelijkertijd een beroep op iedereen om in zijn eigen omgeving en op zijn eigen gebied een bijdrag te leveren aan die noodzakelijke veranderingen. Overal in de maatschappij moet worden gewerkt voor democratie en socialisme. Waar dat in ons vermogen ligt zal de Partij dat werk aan de voet, in de kleine overzichtelijke kring, in de naaste omgeving op gang brengen en van harte steunen.

Hoofdstuk 1

De democratie verbreden en verdiepen

1. Regering en parlement

De invloed van de burger op de samenstelling van regering en parlement dient te worden vergroot. Daartoe:

- a) dient de stem van de kiezer tegelijk bepalend te zijn voor de samenstelling van de regering. Een zodanige herziening van het kiesstelsel is daarom nodig dat:

partijen meer samenwerken, een direct verband tussen verkiezingsuitslag en regeringsvorming wordt bevorderd en een kabinetsformateur op democratische wijze wordt aangewezen.

Het betekent ook: geen regeringswisseling zonder voorafgaande verkiezingen.

- b) dienen 18-jarigen het actief en passief kiesrecht te krijgen, en
- c) wordt de Eerste Kamer opgeheven.

2. Gemeenten en provincies met gekozen voorzitters

De burgers kiezen rechtstreeks hun eigen burgemeester, de voor-

zitter van het provinciaal bestuur en de voorzitter van een agglomeratiebestuur. Een wijziging van de Grondwet is hiervoor nodig.

Hierop vooruitlopend krijgen gemeenteraden en provinciale staten het recht van aanbeveling en kiezen gewestelijke besturen hun eigen voorzitter.

Een herverdeling van de bestuurstaken van rijk, provincie, gewest en gemeente is nodig.

3. E.E.G. en Europees Parlement

De Europese Gemeenschappen krijgen een democratische structuur. Het Europees Parlement wordt rechtstreeks verkozen, krijgt wetgevende en volledige budgettaire bevoegdheden en het recht van veto bij de benoeming van de leden van de Europese Commissie. De Europese Commissie krijgt meer bevoegdheden. De Ministerraad beslist in het openbaar bij meerderheid van stemmen.

4. Recht om te weten; openbaarheid

De overheidsplicht informatie te verstrekken wordt wettelijk vastge-

legd. Overheidsdokumenten en de voorbereiding van overheidsbeslissingen zijn openbaar. De wet regelt de beperkingen. Vertegenwoordigende lichamen krijgen het recht om ambtenaren te horen.

5. Overheid, bedrijfsleven, organisaties

Medewerkers of hun vertegenwoordigers moeten zich, waar zij ook werken (overheid, bedrijfsleven, andere organisaties), **tijdig volledig op de hoogte kunnen stellen van wat er in hun dienst, onderneming of organisatie omgaat.**

Zonder hun advies mogen geen beslissingen over hun eigen werk worden genomen. Deze beslissingen worden meegedeeld en gemotiveerd.

Leidinggevend en mogen niet worden benoemd zonder voorafgaand overleg met hun medewerkers. Zij zullen aan hen regelmatig verantwoording afleggen over hun optreden.

Georganiseerde werknemers en vakbondsfunctionarissen moeten op het bedrijf – zonodig in bedrijfstijd – met betrekking tot bedrijfszaken gebruik kunnen maken van de grondrechten van vrije meningsuiting, vereniging en vergadering.

Het stakingsrecht wordt onverkort gewaarborgd, ook bij de overheid.

6. Ondernemingen

Aan de medezeggenschap – waar- onder ook medebeslissingsrecht – van alle werkers wordt inhoud gegeven.

Iedere onderneming van enige omvang heeft een raad van commissarissen. De werknemers krijgen tenminste evenveel invloed op de samenstelling van die raad als andere belanghebbenden gezamenlijk.

Voor de Europese onderneming komt een Europees Statuut, waarin de zeggenschap van de werknemers dienovereenkomstig wordt gewaarborgd. Vakatures in de raad van commissarissen en in de directie worden gepubliceerd, zodat ieder de gelegenheid heeft naar deze functies mee te dingen. Het aantal commissariaten dat iemand vervult en de beloning worden begrensd en in de jaarverslagen vermeld.

Ondernemingen met meer dan 50 werknemers kunnen niet langer een „besloten” n.v. zijn.

De gekozen leden van de ondernemingsraad vormen een zelfstandig orgaan van het personeel. Deze raad moet tenminste de volgende bevoegdheden hebben:

kennis te nemen van alle sollicitaties naar de functie van commissaris en directeur(en);

alle financiële gegevens van de onderneming te laten onderzoeken;
inzage te hebben in alle betaalde salarissen en tantièmes;
kennis te nemen van alle rapporten over de organisatie van de onderneming en van alle produktiegegevens;
een waarnemer te zenden naar alle besprekingen die in het bedrijf worden gevoerd;
zijn veto te kunnen uitspreken over alle beslissingen betreffende het personeelsbeleid.

De raad van commissarissen handelt bij benoeming en ontslag van de direktie en bij belangrijke besluiten zoals structuurwijziging, fusies, overname en sluiting in overeenstemming met de ondernemingsraad.

De werknemers krijgen een recht van beroep bij een rechterlijke instantie tegen kennelijk onredelijke ondernemingsbeslissingen.

De overheid bevordert, samen met de vakbeweging, het experimenteren met vormen van werknemersbestuur en -beheer in ondernemingen en organisaties die niet in partikulier bezit zijn. Met steun of financiële garanties van de overheid zullen die experimenten na zorgvuldige voorbereiding ook in partikuliere bedrijven mogelijk gemaakt moeten worden.

7. Commissaris Gemeenschapsbelang

Bij grote banken en de grootste ondernemingen benoemt het parlement een commissaris die in het bijzonder toeziet op de behartiging van het gemeenschapsbelang en daarover verslag uitbrengt aan het parlement.

8. Sociaal-Economische Raad

De S.E.R. vergadert openbaar. De besturen van produkt- en bedrijfsschappen worden rechtstreeks gekozen.

9. Eigen woon-omgeving

De overheid betreft de burgers van meet af aan bij het voorbereiden van stedenbouwkundige en sociaal-culturele plannen voor de eigen woonomgeving.

Daarna worden zo mogelijk verschillende plannen voorgelegd op een zodanig tijdstip dat een echte keuze nog mogelijk is.

De eigenaar van een complex huurwoningen is verplicht een gekozen huurdersraad als vertegenwoordiger van de huurders te erkennen.

10. Onderwijs

Iedere school en universiteit wordt een werkplaats voor de democratie.

Bij het basisonderwijs bevordert de overheid bestuursvormen, waarbij de leerkrachten en de ouders medezeggenschap krijgen; bij het voortgezet onderwijs ook de leerlingen. De bestuursvorm van universiteiten en hogere beroepsopleidingen wordt zodanig herzien, dat de zeggenschap van docenten, studenten, technisch en administratief personeel daarin gestalte krijgt.

De overheid behoudt de verantwoordelijkheid voor de gelijke behandeling van allen die bij het ontvangen van onderwijs belang hebben, voor de kwaliteit van het onderwijs en voor de financiering van onderwijs en onderzoek.

11. Eigen verantwoordelijkheid van burgers

De overheid heeft tot taak voorwaarden te scheppen voor de beleving van de eigen verantwoordelijkheid van de burgers ten opzichte van elkaar en de samenleving. Het echtscheidingsrecht dient in deze geest snel verruimd te worden. Voor wat betreft de gevolgen van de echtscheiding, moeten in elk geval de

kosten van levensonderhoud van de economisch zwaksten veilig worden gesteld.

Het bestaansrecht van andere vormen van samenleven dan op basis van het gezin dient te worden erkend.

Homofielen worden noch in de wet noch feitelijk achtergesteld.

De voorlichting over de mogelijkheden tot geboorteregeling moet speciaal op scholen worden bevorderd.

Alle anticonceptiemiddelen waarbij doktersbegeleiding nodig is komen in het ziekenfondspakket.

Voor de vrouw die haar zwangerschap als ongewenst ervaart, moet de gelegenheid bestaan deze zwangerschap te laten beëindigen. Hiervoor gelden dezelfde regels en waarborgen als voor iedere andere medische ingreep. Het wetenschappelijk onderzoek en de voorlichting over verdoovende en stimulerende middelen wordt uit een oogpunt van volksgezondheid bevorderd. Gevaarlijke middelen, voorzover die niet als geneesmiddelen worden gebruikt, blijven verboden. Voor de overige middelen worden soortgelijke regelingen getroffen als voor sterke alcoholhoudende dranken. Het aantal behandelcentra voor gebruikers van gevaarlijke middelen wordt uitgebreid. Reklame voor dergelijke middelen, alsmede voor alle alcoho-

lica en tabaksmiddelen wordt verboden. Op de verpakking van al deze artikelen wordt zeer duidelijk gewaarschuwd voor schadelijke gevolgen voor de gezondheid. De filmkeuring wordt afgeschaft, behalve voor kinderen tot 14 jaar. Voor hen wordt de keuring gericht op verschijnselen van geweld en sadisme. De strafbepalingen ten aanzien van pornografie worden ingetrokken.

12. Gelijkstelling van man en vrouw

Man en vrouw nemen op gelijkwaardige wijze deel aan het maatschappelijk leven. Daartoe worden:

- a) de werkgelegenheden in de parttime sektor zowel voor mannen als voor vrouwen uitgebreid. De overheid geeft hierbij zelf het voorbeeld en stimuleert het bedrijfsleven;
- b) de werk- en schooltijden zoveel mogelijk met elkaar in overeenstemming gebracht;
- c) goede en betaalbare kindercentra beschikbaar gesteld;
- d) de belastingen op inkomens zodanig gewijzigd dat, met inachtneming van het draagkrachtbeginsel, vrouw en man individueel worden aangeslagen;
- e) de her- en bijscholingsmogelijkheden uitgebreid.

13. Rechtspositie individuele burger

De rechtspositie van de individuele burger wordt versterkt. Hiertoe dienen:

- a) een snellere rechtsgang, vooral om te voorkomen dat de financieel zwakkere het slachtoffer wordt van de lange duur van een rechtsgeding;
- b) verbetering van het stelsel van gratis rechtsbijstand en de voorlichting daarover;
- c) een regeling van de rechtspositie van buitenlanders;
- d) een verbeterd toezicht op de feitelijke omstandigheden, waaronder gevangenen hun straf ondergaan;
- e) toekenning van overheidswege van een schadeloosstelling aan slachtoffers van geweldpleging;
- f) een rechtstaal, die geen „geheimtaal” is;
- g) juridische bijstand bij het in verzekering stellen en beperking van de voorlopige hechtenis;
- h) het snel in behandeling nemen van verzoekschriften, die bij de overheid zijn ingediend;
- i) het instellen van een onafhankelijke ombudsman;
- j) het onder volledige controle van

het parlement brengen van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten die onder uiteindelijke verantwoordelijkheid van de minister-president vallen. De gehanteerde richtlijnen worden gepubliceerd en eventuele arrestatielijsten worden vernietigd. Recht op inzage van het eventuele dossier door de betrokkene;

- k) de kinderscherming wordt van het justitiële terrein overgeheveld naar de sektor (geestelijke) gezondheidszorg; naar de daar geldende regels gefinancierd, en structureel en organisatorisch verbeterd.

14. De krijgsmacht

De krijgsmacht wordt gedemocratiseerd door:

- a) **instelling van onderdeelsraden, met een uit hun midden gekozen voorzitter. Deze raden kiezen de afgevaardigden voor de op hoger niveau werkende raden. Op het hoogste niveau wordt een krijgsmachtraad ingesteld. Eigen huishoudelijke bevoegdheden voor de onderdeelsraden;**
- b) **bijeenkomsten van politieke partijen en van de vakbeweging toe te staan in kazernes, legerplaatsen en in kampen voor gewetensbezwaarden;**

- c) **benoeming van een ombudsman voor militairen die onafhankelijk van parlement en overheid werkt;**
- d) **afschaffing van de afzonderlijke militaire rechter in vredetijd;**
- e) **vervanging van het militaire tuchtrecht door een stelsel van bedrijfsdisciplinaire maatregelen met recht op beklag buiten de militaire hiërarchie;**
- f) **herziening van het militaire strafrecht, waaronder de afschaffing van de doodstraf in oorlogstijd;**
- g) **afschaffing van de groetplicht;**
- h) **erkenning van politieke gewetensbezwaren, waarbij de vervangende dienstplicht niet langer duurt dan de gemiddelde gewone dienstplicht;**
- i) **afschaffing van censuur op lektuur.**

Hoofdstuk 2

Onderwijs, vorming en leefomgeving

1. Middellange termijn

Onderwijs en vorming scheppen de voorwaarden, die ieder de gelegenheid geven om tot volledige ont-plooiing te komen.

Het tegenwoordige onderwijssysteem leidt tot het handhaven van de be-staande klassen- en standenmaat-schappij. Het onthoudt grote groe-pen kinderen de mogelijkheden zich te ontwikkelen tot mensen die op grond van een eigen oordeel inhoud en vorm kunnen geven aan een nieuwe maatschappij.

Het is daarom dringend nodig het gehele onderwijs grondig te hervor-men in het licht van de moderne inzichten over onderwijs en maat-schappij.

Het onderwijs dient mede ter op-leiding tot het vervullen van maat-schappelijke functies.

Het onderwijsstelsel zal zich daarom kenmerken door o.a.:

- a) het geven van bijzondere zorg aan kinderen, die door milieu-invloeden of door welke oorzaak dan ook een achterstand hebben; dit reeds vanaf het tweede jaar, o.a. door middel van gratis peuterspeelzalen en gratis kleu-teronderwijs;
- b) het aanpassen aan de mogelijk-heden en de behoeften van de

- afzonderlijke leerling; doorbre-king van het jaarklassensysteem; het zittenblijven is dan voorbij;
- c) het op elkaar aansluiten van de leerprogramma's voor verschil-lende onderwijsvormen;
- d) het verschaffen van een ruime plaats aan: maatschappelijke, politieke en creatieve vorming; lichamelijke oefening; algemeen praktische vaardigheid en sexuele opvoeding;
- e) het leggen van de nadruk op samenwerking in plaats van op onderlinge wedijver; kennis van eigen rechten en die van anderen;
- f) het vormen van doelmatig ge-organiseerde, goed toegeruste en niet te kleine scholen.

Het onderwijsstelsel omvat:
voor 4–11 jarigen: basisonderwijs (huidige kleuter- en lageronderwijs);
voor 12–15 jarigen: brugonderwijs;
voor 16–18 jarigen: voortgezet on-derwijs;
vanaf 18 jaar: het inééngeschakelde hoger beroeps- en wetenschappelijk onderwijs en het vormings- en ont-wikkelingswerk.

2. Korte termijn

Op korte termijn te treffen maat-regelen zijn:

- a) **verdere verkleining van het aantal leerlingen, minstens tot 30 per klas of groep, volgens een natio-**

naal beleidsplan; ruimere toewijzing van extra-onderwijzend personeel voor de scholen in sociaal-cultureel benadeelde gebieden en wijken;

- b) **inéenschakeling van het huidige kleuter- en lager onderwijs;**
- c) vorming van een samenhangend netwerk van landelijke en streekcentra voor schooladvieswerk en onderwijsbegeleiding ten behoeve van de hulp aan de leerlingen, aan de ouders en het onderwijzend personeel en ter stimulering van de vernieuwing van het onderwijs;
- d) het nemen van proeven met de middenschool: voor ieder kind een passende keuzemogelijkheid;
- e) hervorming van de opleiding van het onderwijzend personeel, gericht op de individuele benadering van de leerling en op het bijbrengen van moderne onderwijskundige inzichten; **stimulerende maatregelen voor het vergroten van het aanbod van onderwijzend personeel; verplichte herenbijscholing van het in functie zijnde personeel;**
- f) **het oprichten van scholengemeenschappen, waarin het beroeps- en het algemeen voortgezet onderwijs zijn samengebracht; de brugperiode wordt verlengd;**
- g) het gelijktrekken van de finan-

ciële uitkeringen voor de scholen in grote en kleine gemeenten;

- h) het vervangen van het centrale eindexamen door een schoolonderzoek gespreid over het laatste cursusjaar;
- i) **invoering van onderwijs- of vormingsplicht voor 4-18 jarigen (voor de laatste twee jaren gedurende tenminste twee dagen per week);**
- j) **het samenbrengen in één instituut (streekcentrum) van onderwijs en vorming voor de werkende jeugd; ontkoppeling van de leer- en arbeidsovereenkomst;**
- k) het doen verdwijnen van verschillen in onderwijsmogelijkheden.

3. Scholenbouw

De scholenbouw wordt aangepast aan de nieuwe eisen van onderwijs en vorming. Ook buiten de schoulen moeten de gebouwen kunnen worden gebruikt als onderwijskundig, sociaal en cultureel centrum van de stadswijk of de gemeente. Om ruime aandacht te kunnen geven aan lichamelijke oefening en spel zal het wegwerken van het tekort aan gymnastieklokalen e.d. zoveel mogelijk voorrang moeten krijgen.

4. Kosten van het onderwijs

Financiële belemmeringen voor het volgen van onderwijs zijn onaanvaardbaar. Daarom: gratis onderwijs en leermiddelen, zomede een billijke vervoerskostenregeling gedurende de leerplichtige leeftijd. Werkende jongeren betalen geen kursusgeld. De mogelijkheden voor gehele of gedeeltelijke studiekostenvergoedingen voor de leerlingen, die voortgezet onderwijs volgen, worden verbeterd en bij de lage inkomensgroepen gepropageerd.

Geleidelijke invoering van een systeem van volledige vergoeding van de kosten van studie en levensonderhoud van alle studerende bij het hoger beroeps- en wetenschappelijk onderwijs. Afhankelijk van het eigen inkomen dat na de studie wordt verworven vindt gehele of gedeeltelijke terugbetaling plaats.

5. Voortgezette vorming

Er komen wettelijke regelingen waardoor, o.a. als onderdeel van de CAO's, volwassenen de gelegenheid krijgen zich gedurende hun gehele leven verder te ontwikkelen, te vormen, bij en om te scholen, onder meer door geleidelijke invoering van

een recht op educatieve verlofperiodes. Onderwijs, buitenschoolse vorming van jongeren en volwassenen, educatieve omroep en instellingen van schriftelijk onderwijs moeten samenwerken in plaatselijke en regionale centra, waarin ruimte komt voor de open school en de open universiteit.

6. Maatschappelijk en cultureel welzijn

De rijksoverheid schept de mogelijkheden voor en activeert, onder meer door wetgeving en passende subsidieregelingen, een gedecentraliseerd en samenhangend maatschappelijk en cultureel welzijnsbeleid. Dit beleid wordt ontplooid met inspraak van de bevolking en met periodiek onderzoek naar de behoeften. Bijzondere aandacht wordt daarbij gegeven aan:

- a) het opbouwwerk, gericht op het activeren en betrekken van de burger bij de vormgeving van woon- en leefomgeving;
- b) ontmoetingscentra o.m. ten behoeve van uit de bevolking voortkomende sociale en culturele activiteiten in de woonwijken;
- c) het doorbreken van het maatschappelijk isolement van de bejaarden,

o.a. door hen volledig te betrekken bij het overleg over voor hen belangrijke zaken. De overheid geeft hierbij zelf het voorbeeld en stimuleert partikuliere organisaties;

- d) gemakkelijk bereikbare centra voor voorlichting, advies, sociale en medische dienstverlening aan de burgers in het algemeen en jeugdigen, bejaarden, gehandicapten en ouders van jonge kinderen in het bijzonder;
- e) **verbetering van de verpleging van demente bejaarden door uitbreiding en versnelde bouw van verpleegthuizen;**
- f) zodanige uitwendige en inwendige inrichting van gebouwen van overheid en instellingen, dat bejaarden en gehandicapten deze op gemakkelijke wijze kunnen betreden en gebruiken;
- g) verhoging van de uitkering volgens de rijksgroepsregeling minder-validen.

7. Cultuur en kunst

Het cultuurbeleid van de overheid is, in nauwe samenhang met de onderwijspolitiek, gericht op:

- a) het zoveel mogelijk burgers actief betrekken bij de cultuur-uitingen en het bevorderen van hun deelneming daaraan;
 - b) het opheffen van financiële belemmeringen;
 - c) het tot stand komen van een zo breed mogelijk aanbod van vormen en uitingen van cultuur;
 - d) in dezelfde mate steunen van vernieuwingen en experimenten als nu van meer traditionele kunstuitingen.
- Kunst en kunstenaar dienen volledig in de maatschappij te worden opgenomen. Kunstenaars dienen medezeggenschap te hebben in de bepaling van het cultuurbeleid. Als eerste maatregel voor een beter kunstenaarsbeleid dient de contractatieregeling te worden vervangen door een regeling gebaseerd op een actieve cultuurpolitiek. Bij het ontwikkelen van deze regeling dienen de kunstenaarsorganisaties betrokken te worden en medebeslissingsrecht te hebben. Voorts dienen kunstenaars systematisch te worden ingeschakeld bij het onderwijs, het vormingswerk en de aankleding van nieuwe gebouwen en woonwijken. Voor overheidsgebouwen dient 2% van de bouwsom aan kunstwerken te worden besteed. Ook voor nieuwbouwprojecten dient een verplichte regeling te gelden. Op grond van de nieuwe regeling zal de overheid regelmatig kunstwerken aankopen, die aan burgers uitgeleend kunnen worden

tegen betaling van leengeld. De kunstenaar behoudt het recht op terugkopen van zijn werk als eerste koop.

8. Pers, radio en televisie

De overheid waarborgt dat een gevarieerde meningsuiting via alle publiciteitsmedia mogelijk blijft. Zij verschaft de pers, zonodig via een gesocialiseerde apparatuur (drukfabrieken), de middelen daartoe. Bij de wet wordt de onafhankelijkheid van de redakties van eigenaren en directies gewaarborgd.

Censuur, hetzij vooraf hetzij achteraf, wordt afgewezen. Alleen de rechter beoordeelt de eventuele strafbaarheid.

Er komen regionale en plaatselijke radio- en t.v.-omroepen, te verzorgen door onafhankelijke, niet commerciële organen. De wet waarborgt de veelsoortigheid van de uitzendingen.

9. Sport

Er komt een nationaal sportbeleid ter bevordering van de sport als actieve en passieve recreatie, met landelijke planning van de noodzakelijke voorzieningen en rijksbijdragen in de stichtings- en exploitatiekosten van sportaccommodaties.

10. Woningen

Opvoering van het aantal geproduceerde woningen in 4 jaar tot minimaal 140.000 per jaar, waarvan tenminste 60% woningwetwoningen.

Veilig stellen van de financiering van het totale aantal. Selektieve beperking en vergaande versobering van overige gebouwen en luxe woningen. Verbod van de bouw van een tweede woning. Sanering van de bouwwereld. Sterke uitbreiding van de financiering door het Rijk van gemeentelijke sanerings- en wederopbouwplannen. Het minder sterk binden aan voorschriften van die financiering, zodat de gemeenten meer ruimte krijgen naar eigen keuze plannen uit te voeren.

Opvoering in die periode van het aantal af te breken krotten tot 35.000 per jaar, o.a. door herziening van de onteigeningswet. Krotopruiming vindt plaats tezamen met verbeteringen van de woonwijken als geheel.

Nieuwe, meer gevarieerde woonvormen stimuleren door het aantal als experiment gesubsidieerde huizen op te voeren tot minstens 7500 per jaar. In nieuwbouwplannen worden gemeenschapsvoorzieningen opgenomen. Stichting van een gemeenschapsbouwbedrijf. Flats krijgen een service-laag met

speelruimte voor kinderen en volwassenen.

11. Huren

Afstel van de voorgenomen huurronde van 6% of meer per jaar voor de nieuwbouw, zolang geen bewoners-subsidies zijn ingevoerd, waarbij het gemiddelde bedrag, dat de laagst-betalenden thans verwonen, aanzienlijk wordt verminderd.

Geen enkele huurverhoging voor krotten.

Invoering van een doorstromings-heffing voor alle hoofdbewoners, die een inkomen hebben boven de zgn. welstandsgrens en minder dan 10% van hun jaarinkomen verwonen.

12. De grond

De grond wordt in gemeenschaps-handen gebracht, te beginnen in sanerings- en nieuwbouwgebieden. Als particulieren grond verkopen krijgt de overheid het voorkeursrecht. De grond wordt ter beschikking gesteld binnen een nationaal erfpachtstelsel en niet meer verkocht. De schadevergoeding bij onteigening gebeurt op basis van de gebruikswaarde, waarbij het maken van speculatiewinsten wordt uitgesloten.

13. Ruimtelijk beleid

Het ruimtelijk beleid wordt gevoerd overeenkomstig de hoofdlijnen van de Tweede Nota over de ruimtelijke ordening in Nederland. Voorrang wordt gegeven – ook financieel – aan een goede beheersing van explosieve stedelijke ontwikkelingen, het behouden van groene ruimten, landschaps- en stedschoon en aan het tot stand brengen van recreatieve voorzieningen in de naaste omgeving van de woonkernen. Als de regering aan bepaalde terreinen een nationale bestemming wil geven (vliegvelden, militaire oefenterreinen, zeehavens enz.) wordt aan de burgers tijdig inspraak gegeven.

14. Milieubeheer

- a) Er wordt met meer spoed gezocht naar goed uitvoerbare technische methodes om de voornaamste industriële bronnen van vervuiling op te ruimen.
Er wordt steun verleend aan bestaand onderzoek en nieuwe intensieve researchonderzoekingen worden gestimuleerd om vast te stellen:

welke gevarengrenzen moeten worden gehanteerd,

wat de oorzaak van de schade is en welke mogelijkheden bestaan om schade te voorkomen of te herstellen.

- b) **Aansluitend op de wetten t.a.v. de water- en luchtverontreiniging worden wettelijke regelingen tegen bodemverontreiniging en geluidshinder voorbereid door een coördinerende minister verantwoordelijk voor het milieubeheer. Hij geeft jaarlijks verslag van de stand van zaken en de gemaakte vorderingen.**
- c) **Kosten gemaakt om schade te voorkomen moeten door de betrokkenen zelf volledig worden betaald. De produktie wordt daarom belast met de kosten die de overheid maakt om die produktie mogelijk te maken en om de omgeving leefbaar te houden.**

Nieuwe industrieën zullen aan strenge normen moeten voldoen. Mede door heffingen op bestaande industrieën zal de achterstand binnen een termijn van 10 jaar geheel weggewerkt moeten zijn.

Het gebruik van niet of slechts moeilijk te vernietigen of niet-afbreekbare bestanddelen in artikelen en verpakkingsmateriaal wordt met een heffing belast en aan banden gelegd.

- d) Voor de bestrijding van vuil en van geluidshinder en de verwerking van afval worden internationale overeenkomsten bevorderd. **In Europees verband worden bijv. voorschriften gegeven voor schonere benzine en een schonere motor, terwijl de uitvoering van de sanering van de grensoverschrijdende rivieren en kustwateren in handen wordt gelegd van een bovennationale autoriteit.**
- e) De drinkwatervoorziening wordt veilig gesteld.
- f) Schiphol wordt niet verder uitgebreid en de aanleg van een tweede nationale luchthaven wordt bevorderd.
- g) De Inspektie voor de Hygiëne van het Milieu wordt uitgebreid zowel op landelijk als provinciaal niveau om de controle op de naleving van de voorschriften te versterken.

15. Nationaal verkeersplan

Door een nationaal verkeersplan wordt de onveiligheid in het verkeer bestreden. In dit plan worden o.m. opgenomen:

- a) de scheiding van soorten verkeer op eigen banen;
- b) strengere veiligheidseisen voor

voertuigen, ingevolge de Europese voorschriften;

- c) verplichte periodieke keuring voor auto's;
- d) praktischer verkeersonderwijs;
- e) goede samenwerking in hulpverlening bij ongevallen;
- f) verbod voor deelname aan het snelverkeer bij invloed van alcohol en bepaalde medicamenten; snelle invoering van de ademtest;
- g) scherpere controle op overtreding van de maximum snelheid.

16. Nationaal plan voor openbaar vervoer

Openbaar vervoer (waaronder taxi's) gaat voor partikulier vervoer.

Daartoe dient een nationaal openbaar vervoersplan te worden opgesteld, dat onder meer voorziet in:

- a) een concentratie van de verschillende takken van openbaar vervoer in nationale en regionale vervoersorganen;
- b) een verbetering van het dienstbetoon en bestrijding van de toenemende exploitatietekorten door rijksbijdragen in plaats van tariefsverhogingen;
- c) een zodanige uitbreiding van rail- en busnet dat het grootste deel van de woongebieden komt te beschikken over goede ver-

bindingen op loopafstand, waar mogelijk gescheiden van het overige verkeer;

- d) beperking van het partikuliere autoverkeer in de stadscentra.

17. Nationale rampenorganisatie

De huidige ondoelmatige, semi-militaire BB, dient met spoed te worden opgeheven of te worden ondergebracht in een algemene binnenlandse hulporganisatie.

Hoofdstuk 3

Betere welvaart, meer gelijkheid.

1. Planning

De overheid voert een actief sociaal-economisch beleid. Daartoe maakt zij plannen op lange en middel-lange termijn. Zij remt of stimuleert de investeringen ter bevordering van het maatschappelijk welzijn, spreiding van de werkgelegenheid, opheffing van de regionale inkomensverschillen en de kwalitatieve groei van de economie. Zij houdt rekening met de gevolgen van de automatisering.

2. Beleggingen

De overheid krijgt de bevoegdheid voorschriften te geven voor de bestemming van beleggingen van verzekeringsmaatschappijen, banken en pensioenfondsen, tegen voorwaarden die gelden voor leningen aan de overheid.

3. Economische macht

Beter inzicht in de economische machtsposities, o.a. door openbaarheid van kartels.

De overheid krijgt de bevoegdheid om fusies van ondernemingen op haar grondgebied te verbieden of aan nadere voorwaarden te binden. Een soortgelijke bevoegdheid krijgt de Europese Commissie waar het

ondernemingen betreft die in meer dan één land werken.

4. Herstructurering

Herstructurering van bedrijfstakken en bedrijven wordt planmatig tot stand gebracht. Subsidies aan bedrijven worden mede getoetst aan: de internationale arbeidsverdeling in de betreffende bedrijfstak; de economische levensvatbaarheid van het bedrijf op langere termijn. Overheidsdeelneming heeft voorrang boven subsidie; subsidie gaat gepaard met controle.

5. Vestigingsbeleid

De overheid voert een selectief vestigingsbeleid. Bedrijven, die zich in de Randstad willen vestigen, maar niet bepaald gebonden zijn aan deze vestigingsplaats, worden afgeleid naar gebieden elders in het land die daarvoor in aanmerking komen.

Overheidsdiensten worden krachtig gespreid.

Er komt een ontwikkelingsmaatschappij voor de regionale industrialisatie (ORI) met eigen financieringsmiddelen, die haar activiteiten in het bijzonder richt op economisch zwakke gebieden, in de eerste plaats het Noorden.

6. Verandering van beroep

Voor hen, die bij een noodzakelijke verandering van beroep of bedrijf, moeilijk passend werk kunnen vinden en moeten omscholen komt een garantieregeling, waardoor het laatstgenoten inkomen gedurende de omscholingsperiode gegarandeerd wordt.

7. Landbouw en middenstand

Het beleid voor landbouw en middenstand is gericht op structuurverbetering, waardoor een redelijk inkomen mogelijk wordt gemaakt. Iedere vakbekwame ondernemer op een economisch gezond bedrijf dient door een passende kredietregeling financieel in staat te worden gesteld zijn bedrijf uit te oefenen.

Daarnaast komt er een instrument van tijdelijke overheidsdeelneming in de financiering, die het midden- en kleinbedrijf helpt in zijn ontwikkeling naar moderne vormen en in zijn concurrentie met het grootbedrijf. Daarvoor wordt een participatiemaatschappij opgericht.

Door een sluitend stelsel van verzekeringen wordt de sociale positie van de kleine ondernemer gelijkwaardig gemaakt aan die van de

werknemers. Afvloeiing en herscholing van diegenen die landbouw en middenstand verlaten wordt financieel aantrekkelijker, zodat de noodzakelijke middelen van bestaan aanwezig zijn zolang nog geen passende andere werkkring is gevonden.

8. Zeehavens

Als onderdeel van het nationale plan voor de ruimtelijke ordening komt er een deelplan voor de ontwikkeling van onze zeehavens, en de daarop aangevozen industriële bedrijvigheid, waarin zowel economische groei als andere welzijnsfactoren zorgvuldig worden afgewogen.

9. Bodemschatten

In de regelingen tot winning en verkoop van bodemschatten krijgt de staat een meerderheidsbelang (zeggenschap, winst).

10. Speur- en ontwikkelingswerk

Het zeer kostbare speur- en ontwikkelingswerk van overheid, bedrijven en universiteiten maakt een samenhangend beleid nodig, waarin de overheid toetsende bevoegdheden heeft.

De overheid voert een wetenschapsbeleid waarin:

- a) de bestedingen en de research binnen de universiteiten en andere wetenschappelijke instellingen worden gekoördineerd;
- b) de bestedingen voor speur- en ontwikkelingswerk binnen het bedrijfsleven door middel van fiscale maatregelen of subsidies worden afgeremd dan wel gestimuleerd op grond van de betekenis die deze bestedingen hebben voor het maatschappelijk welzijn;
- c) openbaarheid in de doelstellingen wordt bevorderd.

11. Reclame

De inhoud van reclame wordt aan nadere regels onderworpen om misleiding uit te bannen.

De overheid en consumentenorganisaties werken samen in een organisatie voor toezicht op reclame.

Deze organisaties worden op ruime schaal gesubsidieerd. Het gebruik van een informatief etiket wordt verplicht, evenals een prijsaanduiding per standaardaanduiding of -gewicht. De consument wordt beschermd tegen agressieve verkoopmethoden. Geen uitbreiding van radio- en t.v.-reclame.

12. Lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg

De overheid streeft naar een democratisering van de gezondheidszorg, waarin patiënten, cliënten, medisch en psychosociale deskundigen op grond van betrokkenheid, deskundigheid, onderlinge solidariteit en mondigheid samenwerken. Dit streven houdt tevens een inéenschakeling van lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg in en ontzuiling van deze vormen van welzijnsbehartiging.

De functie van een omvattende gezondheidszorg is niet alleen de individuele hulpverlening, maar ook een voortdurend waarnemen en beschrijven van die maatschappelijke structuren en factoren die ten grondslag liggen aan psychosomatische klachten en psychosociale conflicten.

De behartiging van de gezondheidszorg mag niet afhankelijk zijn van opbrengsten van liefdadigheidsacties.

Ingevoerd wordt een nationale gezondheidszorg gekenmerkt door:

- a) een doelmatig geheel van voorzieningen (waaronder gezondheidscentra en groepspraktijken) onder verantwoordelijkheid van

het Rijk;

- b) het vervallen van het onderscheid tussen particuliere- en ziekenfondspatiënten en van de huidige klasseverschillen in ziekenhuizen;
- c) een financiering die tevens bijdraagt tot een meer gelijke inkomensverdeling;
- d) matiging van de in de gezondheidszorg verdiende inkomens (specialisten, apothekers), volgens landelijke maatstaven;
- e) strengere toezicht van de overheid op de farmaceutische industrie, vooral wat betreft de prijzen.

13. Bevolkingspolitiek

In verband met de ruimtelijke ordening, de milieuhygiëne en het welzijnsbeleid wordt een actieve bevolkingspolitiek gevoerd, uiteraard zonder enige beperking van de persoonlijke vrijheid.

14. Buitenlandse werknemers

In de eerste plaats moet de werkgelegenheid worden bevorderd in de landen waar de buitenlandse werknemers vandaan komen, o.m. door investeringen en ontwikkelingshulp vanuit Nederland. Onze nationale economische politiek moet gericht worden op vermindering van de

spanningen op de arbeidsmarkt. De werving van buitenlandse werknemers zal aan de volgende voorwaarden moeten voldoen:

- a) werving alleen langs officiële kanalen;
- b) gelijke rechtspositie (ook bij ontslag) en bestaanszekerheid als voor Nederlandse werknemers;
- c) beschikbaarheid van goede huisvesting; strenge controle op pensions voor buitenlandse werknemers; na één jaar werkzaamheid in Nederland gelijke rechten op gezinshuisvesting;
- d) ruime mogelijkheden voor onder-richt in de Nederlandse taal, voor algemene vorming en vakopleiding, mede gericht op de behoeften na terugkeer naar het eigen land.

Voor buitenlandse werknemers worden regionale opvangbureaus ingesteld. De overheid zorgt voor een omvattend welzijnsbeleid voor deze werknemers; de extra kosten worden aan het bedrijfsleven in rekening gebracht.

15. Inkomensverhoudingen en prijzen

De overheid streeft, uitgaande van een recht op inkomen, in overleg met organisaties van werknemers en werkgevers naar de verwerkelijking

van een samenhangend inkomensbeleid vooral gericht op vermindering van de verschillen in besteedbaar inkomen. Het verhogen van de lonen voor een deel met gelijke bedragen in plaats van procenten kan hierbij een belangrijk middel zijn. Het gegarandeerd wettelijk minimumloon wordt tenminste eenmaal in de drie jaar structureel verhoogd, zodat het sneller stijgt dan het gemiddelde loon. Het minimumloon gaat in op 21 jaar en geldt ook voor 18-21 jarigen die een gelijkwaardige arbeidsprestatie leveren.

De normuitkeringen krachtens de ABW worden gebracht op de hoogte van het nettominimumloon.

Om het delen van werknemers in de nationale vermogensgroei te stimuleren, bevordert de overheid het experimenteren met spaarloon in collectief werknemersbeheer, winstdelingsregelingen, vermogensaanwasdeling en investeringsloon.

Inkomens worden openbaar. Snelle bestudering van de instelling van een maximuminkomen.

De beloning is voor mannen en vrouwen gelijk. Bij aanstelling, ontslag en secundaire arbeidsvoorwaarden (pensioenen inbegrepen) wordt geen verschil gemaakt naar geslacht.

De overheid voert een prijsbeleid, dat zich behalve tegen ongemotiveerde

verhogingen van prijzen ook tegen een ongemotiveerde hoogte van prijzen en tarieven richt.

16. Pensioenen

Er komt een wettelijke regeling voor een welvaartsvast pensioen voor iedereen, dus ook voor zelfstandigen. Gepensioneerde werknemers krijgen tenminste 70% van hun laatst verdiende loon, inclusief vakantiegeld. Hierbij wordt een inkomensmaximum gesteld. Het minimum pensioen is gelijk aan het netto-minimumloon. Het AOW- en AWW-pensioen wordt in vier jaar opgetrokken tot het nettominimumloon. Het ongehuwden pensioen wordt gebracht op 80% van het gehuwdpensioen. De mogelijkheden om eerder of later met pensioen te gaan worden verruimd. Het bestaande stelsel van aanvullende pensioenvoorzieningen wordt vereenvoudigd en gecoördineerd, zodat de pensioenopbouw niet wordt geschaad bij verandering van betrekking en de belegging doelmatiger kan worden geregeld.

17. Gehandicapten

Er komt een algemene volksverzekering tegen arbeidsongeschiktheid, die voorziet in een gedifferentieerde bodemuitkering, die afhankelijk is van de leeftijd. Onder deze verzekering vallen ook de niet-werkende

gehuwde vrouwen en bovendien de van geboorte of van jongsaf aan gehandicapten. Voor deze laatste groep gebeurt de financiering uit de algemene middelen. De overgangsregeling van de Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering (W.A.O.) wordt gewijzigd, waardoor het verschil tussen „oude” en „nieuwe” invaliden wordt opgeheven.

18. Overheidsbijdrage in sociale verzekering

Om de lastenverdeling van de sociale verzekering rechtvaardiger te maken worden de premiegrenzen extra verhoogd en wordt ook de overheidsbijdrage in de kosten extra verhoogd.

De sociale verzekering wordt vereenvoudigd.

19. Kinderbijslag en -aftrek

Afschaffing van de kinderaftrek in de loon- en inkomstenbelasting en verhoging van de kinderbijslag tot het gemiddelde huidige netto-peil van kinderaftrek en kinderbijslag tezamen.

Inpassing in de bestaande wettelijke regeling van een welvaartsvaste uitkering voor alleenstaande ouders

die kinderen te verzorgen hebben en niet onder de Algemene Weduwen- en Wezenwet (A.W.W.) vallen.

20. Vakantie- en arbeidsduur

Voor jeugdigen wordt de werktijd in ieder geval tot maximaal 8 uur per dag teruggebracht. De vakantie-duur wordt tenminste 4 weken; voor jongeren tot 18 jaar en voor zestigjarigen en ouder 5 weken. De wettelijke minimumvakantiegeduitkering wordt bij voorrang opgetrokken, waarbij gestreefd moet worden naar nivellering van deze uitkering.

Hoofdstuk 4

Vrede en veiligheid.

1. De Verenigde Naties (V.N.)

Nederland spant zich in voor het versterken van de V.N., – onder meer door de verschillende V.N.-organisaties meer volmachten te verlenen, door samen met andere landen een constructieve politiek te voeren tot doorbreking van de huidige blokvorming in die organisatie – en geeft uitvoering aan resoluties die met Nederlandse steun zijn aangenomen. Nederland ratificeert verdragen van de V.N. met betrekking tot de rechten van de mens.

In de V.N. wordt consequent elke strijd gesteund tegen rassendiscriminatie, dictatuur, imperialisme en kolonialisme.

Nederland stort een aanzienlijk bedrag in speciale fondsen van de V.N. die dienen voor het in stand houden van vredesoperaties die door gebrek aan geld dreigen te mislukken, en voor het ondersteunen van slachtoffers van racisme, kolonialisme en dictatuur. **Bevrijdingsbewegingen in koloniale gebieden krijgen tevens humanitaire en onderwijskundige projecthulp.**

Zo spoedig mogelijk dient de volkerenorganisatie alle staten ter wereld te omvatten. De Volksrepubliek China moet in de Veilig-

heidsraad van de V.N. de Chinese zetel innemen.

2. Ontwikkelings-samenwerking

De Nederlandse ontwikkelings-samenwerking wordt gericht op mondiale gerechtigheid door snelle economische en sociale groei en verbetering van de inkomensverhoudingen in de ontwikkelingslanden.

Nederland draagt bij tot de herstructurering van de wereldeconomie. Aansluiting wordt gezocht bij initiatieven van niet-gebonden landen zoals Zweden.

De publieke, technische en financiële hulp zal voornamelijk gericht zijn op de ontwikkelingsplannen van landen, organisaties en bewegingen die een werkelijke structurele en sociale hervorming ten doel hebben. De multilaterale hulp via de V.N. neemt toe. De Nederlandse publieke financiële en technische hulpverlening aan ontwikkelingslanden wordt in de komende vier jaar opgevoerd tot 2% van het nationaal inkomen.

De aanzet tot noodzakelijke aanpassing van onze sociaal-economische structuur aan gewenste veranderingen in de wereldhandelsverhoudingen kan in ons eigen land uit ontwikkelingsgelden worden gefinancierd, onder voorwaarde dat de herstructurering

bijdraagt tot een betere internationale arbeidsverdeling.

Aan Nederland te betalen renten op uitstaande leningen worden zoveel mogelijk kwijtgescholden.

3. Suriname en Ned. Antillen

Nederland neemt het initiatief tot een konferentie met Suriname en de Nederlandse Antillen met het doel het Rijksverband te beëindigen. De toezeggingen voor ontwikkelingshulp dienen te worden nagekomen en gericht te zijn op de economische onafhankelijkheid van de betrokken landen.

4. Europees veiligheids-overleg

Nederland spant zich in voor het spoedig tot stand brengen van een permanent Europees veiligheids-overleg gericht op wederzijdse vermindering van de bewapening en de oorlogsrisico's en werkt mee aan het op gang brengen van besprekingen om voor geheel Europa een veiligheidsverdrag te sluiten en een niet-aanvalsverdrag met Warschau-Pactlanden.

Nederland voert een politiek gericht op normalisatie van de betrek-

kingen tussen Oost en West, door:

- a) het intensiveren van de culturele en economische betrekkingen met Oost-Europa;
- b) volkenrechtelijke erkenning van de DDR;
- c) het verlenen van steun aan het streven de status van West-Berlijn in overeenstemming met de wensen van de bevolking te regelen.

5. Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO)

Nederland blijft lid van de Navo, zolang een beter alternatief voor vrede en veiligheid in Europa ontbreekt. De Navo neemt geen taken op zich die niet rechtstreeks verband houden met de taak de vrede en veiligheid in de Oost- West verhoudingen te waarborgen. Nederland is bereid de Navo samen met het pact van Warschau in één Europees veiligheidsstelsel te doen opgaan. De zgn. atoomdrempel wordt niet verlaagd. Europa krijgt geen eigen atoommacht en Nederland bepleit de opheffing van die van Frankrijk en Engeland.

Uitbreiding van de Navo met niet-demokratische landen zoals Spanje

wordt afgewezen, evenals de uitbreiding van het verdragsgebied. Nederland stelt de Navo-raad voor Griekenland en Portugal te verwijderen. Als dit niet lukt blijft ons land maximale politieke en economische druk uitoefenen om democratische verhoudingen te bevorderen. Nederland onthoudt zich van het leveren van wapens aan Portugal en Griekenland en oefent druk uit op andere Navo-landen dit voorbeeld te volgen en weigert om met en in Portugal en Griekenland militaire oefeningen te houden. Nederland keert zich tegen alle wapenleveranties van Navo-landen aan mogelijkheden, die de Afrikaanse bevolking in zuidelijk Afrika onderdrukken.

6. Europese gemeenschap- (EEG.)

De Europese gemeenschappen worden uitgebreid met Groot-Brittannië, Ierland, Noorwegen en Denemarken en andere democratische Europese landen die de doelstellingen van de E.E.G. onderschrijven. De uitbreiding van de E.E.G. met Groot-Brittannië zal niet ten koste gaan van de steun aan arme landen. In de Europese Ministerraad is besluitvorming bij meerderheid noodzakelijk.

Portugal en Spanje kunnen geen lid of geassocieerd lid van de E.E.G. worden, zolang in deze landen geen democratische verhoudingen bestaan. De uitvoering van het associatieverdrag met Griekenland wordt gestopt.

Als grootste handelspolitieke blok in de wereld dient de E.E.G. een beleid te voeren gericht op vergroting van de afzetmogelijkheden van de ontwikkelingslanden op de Europese markt, onder meer door het verwezenlijken van een wereldwijd stelsel van voorkeur voor de produkten van die landen, bewerkte produkten inbegrepen.

De suikerovereenkomst dient onmiddellijk door de E.E.G. te worden ondertekend.

De keuringseisen voor waren en artikelen moeten voor alle E.E.G.-landen gelijk zijn.

7. Defensie

In het defensiebeleid heeft kwaliteit voorrang boven omvang.

In de periode 1971-'75 wordt bovendien gestreefd naar verlaging van de uitgaven.

- a) afsluiting van overeenkomsten tussen Navo-landen en Warschau pactlanden over de wederzijdse gecontroleerde vermindering van de militaire inspanning;
- b) betere samenwerking en taak-

verdeling tussen Westeuropese
Navo-landen;

- c) vergroting van de doelmatigheid
van de hoofdtaken en afstoting
van niet-wezenlijke;
- d) opheffing van de organisatorische
driedeling tussen land-, zee- en
luchtmacht;

**In afwachting van de afschaffing
van de dienstplicht wordt de dienstdtijd
verkort tot 12 maanden.** Er komt een
leger voornamelijk bestaande uit
kortverbandvrijwilligers.

8. Militaire verdragen

Nederland streeft naar spoedige
afsluiting van verdragen over:

- a) uitbanning van bacteriologische,
chemische en nucleaire wapens;
- b) stopzetting van alle proeven met
kernwapens;
- c) stopzetting van de produktie van
nucleair materiaal voor militaire
doeleinden;
- d) het voorkomen van het militair
gebruik van voor vreedzame
doeleinden bestemde nucleaire
installaties en materiaal;
- e) bevrozing en beperking van de
kernwapenarsenalen;
- f) betere controle op de in- en
uitvoer van wapens en wapen-
leveranties.

Hoofdstuk 5 Overheids- financiën en belastingen.

1. Groei en besteding nationaal inkomen

Het nationaal inkomen zal jaarlijks met 4 tot 5% per hoofd van de bevolking toenemen, gemeten in waarde-vaste guldens. Van deze toeneming dient jaarlijks ruim de helft (2 à 3%) vrij besteedbaar te blijven. Het andere deel zal ten goede moeten komen aan gemeenschapsvoorzieningen. De druk van belastingen en sociale premies stijgt daardoor aanzienlijk.

2. Kieskeurig en zuinig

De uitvoering van dit program kost veel geld. De uitgavenstijging van de overheid komt vooral ten goede aan het onderwijs, de woningbouw, de ontwikkelingshulp en de sociale verzekering.

Het aandeel van de defensie in de overheidsuitgaven blijft dalen. Het kiezen voor bovenstaande voorkeur vereist kieskeurigheid elders, doelmatigheid en zuinigheid overal. Het betekent verder, ook bij meer invloed van de overheid op de kapitaalmarkt, hogere belastingen en hogere sociale verzekeringspremies.

3. Belastingen en sociale premies

Belastingen en sociale premies dienen niet alleen de financiering van de gemeenschapsvoorzieningen, maar ook de verbetering van de inkomens- en vermogensverhoudingen ten voordele van de minst-draagkrachtigen. De bijdrage uit de algemene middelen in de sociale verzekering wordt verhoogd. Er komen: een belasting op vermogenswinsten, een progressie in de vermogensbelasting en hogere successierechten.

4. Inkomsten- en omzetbelasting

De toeneming van de opbrengst van loon- en inkomstenbelasting wegens groei van het reële inkomen wordt niet ongedaan gemaakt. Deze opbrengst neemt ook toe wegens prijsstijging. In hoeverre dit extra bedrag wordt teruggegeven door aanpassing van de belastingtarieven, beslist het parlement van jaar tot jaar.

De omzetbelasting (BTW) wordt, indien nodig, alleen verhoogd wanneer ook aan bovenstaande eisen wordt voldaan.

Amsterdam, 6 februari 1971